

КЛАСТЕРНЫЙ ПОДХОД В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬЮ ГОРНО-МЕТАЛЛУРГИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА УКРАИНЫ

Аннотация. В статье определена сущность кластерного подхода и определены возможности его использования для управления развитием региона и бизнеса в условиях перехода на постиндустриальную и инновационную модели развития. Предлагается процесс кластеризации осуществлять на двух уровнях: государственного регулирования и коллегиального управления. Предложены методические основы кластерного проекта как инструмент управления конкурентоспособностью промышленных отраслей, что позволило определить логику действий по созданию кластеров и определить основные этапы процесса кластеризации – анализ предпосылок создания кластеров, определение идеи проекта, планирование, финансирование, реализация и оценка. Раскрыта сущность и методы реализации каждого из этапов. С помощью «дерева проблем» проанализированы организационно-экономические условия создания металлургических кластеров в Украине, что позволило определить направления формирования экономических стимулов сотрудничества государства и бизнеса в управлении конкурентоспособностью горно-металлургического комплекса.

Ключевые слова: кластер, кластерный подход, конкурентоспособность, проект, горно-металлургический комплекс.

CLUSTER APPROACH IN THE SYSTEM OF MANAGEMENT OF COMPETITIVENESS OF THE MINING AND METALLURGICAL COMPLEX OF UKRAINE

Summary. The article defines the essence of the cluster approach and defines the possibilities of its use for managing the development of the region and business in the conditions of transition to post-industrial and innovative models of development. It is proposed to carry out the clustering process at two levels: state regulation and collegial administration. The methodological foundations of the cluster project were proposed as a tool for managing the competitiveness of industrial sectors, which allowed to define the logic of actions for the creation of clusters and to identify the main stages of the clustering process. – analysis of preconditions for cluster creation, definition of project idea, planning, financing, implementation and evaluation. The essence and methods of realization of each of stages are revealed. The organizational and economic conditions for the creation of metallurgical clusters in Ukraine were analyzed with the help of the «tree of problems».

Key words: cluster, cluster approach, competitiveness, project, mining and metallurgical complex.

УДК 657.6.012.16

Шушко О. О.

*завідувач відділу товарознавчих, гемологічних, економічних,
будівельних, земельних досліджень та оціночної діяльності
Запорізького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру
МВС України*

Shushko O. O.

*Head of the Department of Commodity, Gemological, Economic,
Construction, Land Research and Evaluation Activity
of the Zaporizhzhya Research Expert Forensic Center
of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine*

СУТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В КОНТЕКСТІ ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. У статті проаналізовано дефініції категорії «економічна експертиза», розглянуто існуючі підходи до визначення їх змісту. Подано власне бачення сутності економічної експертизи як дослідження звітності та документів суб'єкта господарської діяльності, яке проводиться експертом, кваліфікація якого підтверджена відповідним сертифікатом, на підставі звернення зацікавлених осіб з подальшим наданням висновків з метою виявлення фактів правопорушення або документального обґрунтування проведених операцій. Зазначено основні види експертних досліджень, які можуть бути проведені в межах економічної експертизи. Розглянуто специфічні відмінності економічної експертизи від інших видів контролю. Підтверджено, економічна експертиза відрізняється від інших видів контролю за такими характеристиками як мета, завдання, замовники та користувачі результатів проведеного дослідження, тобто, об'єктом, предметом дослідження. Визначено завдання економічної експертизи та відмінності економічної експертизи від аудиторської перевірки та ревізії.

Ключові слова: економічна експертиза, економічна безпека, національна економіка, експертні дослідження, експерт, фінансово-господарські операції.

Вступ та постановка проблеми. В мінливих умовах політичної та соціально-економічної ситуації, що склалася в країні, необхідно прикласти зусилля для створення механізму, який дозволить досліджувати економічні про-

цесі із всяким рівнем достовірності результатів. В цьому контексті, економічна експертиза дозволить не лише виявити факт правопорушення, але й простежити процес його формування. Саме за рахунок посилення державного

контролю за економічною діяльністю можна створити умови для забезпечення ефективної системи економічної безпеки національної економіки. Роль економічної експертизи в економічних процесах зростає з розвитком глобалізації, посиленням конкурентної боротьби, людським фактором впливу, розвитком системи державного контролю тощо, які, загалом, з одного боку, обумовлюють появу неузгодженостей, конфліктів, а з іншого, попереджають та виявляють порушення. Через це актуальність економічної експертизи зростає в умовах економічної нестабільності та трансформації нормативно-правового забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання економічної експертизи наразі достатньо вивчене в Україні, але практичні ситуації доводять окремі переваги та недоліки даного інструменту. В працях вітчизняних та зарубіжних вчених було приділено увагу дослідженню цієї категорії: І. Алієва, А. Бандурки, Ф. Бутинця, С. Белкіна, С. Бичкової, М. Білухи, І. Волкової, А. Голубева, В. Єрмоленка, А. Кострова, О. Колісника, І. Перезової, А. Толкаченко. Результати їх досліджень потребують перегляду з точки зору врахування нового контенту нормативно-правового забезпечення, вектору розвитку державного контролю та актуалізації питань економічної безпеки.

Метою статті є з'ясування сутності категорії «економічна експертиза», визначення її основних складових та основних видів експертних досліджень, які можуть бути проведені в межах економічної експертизи.

Результати дослідження. Питання проведення економічної експертизи на даному етапі розвитку суспільства вимагають уваги як у науковому, так і в практичному аспектах. Становлення категорії «економічної експертизи» неможливо уявити без досліджень фахівців у цій сфері, а саме в галузі теорії та практики, з врахуванням політичних, соціальних, правових та економічних змін, які відбулися в нашій державі.

Свій внесок у розвиток дефініції «економічної експертизи» зробили не лише науковці економічного профілю, а й юридичного. Серед них варто відмітити праці І. Алієва, В. Лисиченка, Б. Шевченка. Вивчення розвитку та становлення економічної експертизи знайшли своє відображення в наукових доробках Р. Белкіна, О. Ейсмана, та Н. Малаховської. В працях Ф. Бутинця, М. Білухи, В. Лякіса розглядалися головні складові організації проведення економічної експертизи та особливості застосування експертизи в економічній діяльності суб'єктів господарювання.

Економічна експертиза – це особливий вид експертних досліджень в процесі проведення якого застосовуються знання з різних сфер економічної науки – фінансів, бухгалтерського обліку, статистики, економіки, оподаткування тощо. Економічна експертиза – це отримання і уточнення наявних доказів, які можуть дозволити виявити факт правопорушення або попередити його виникнення.

Науковці, проаналізувавши літературу економічного та юридичного профілю, виділяють наступні види експертних досліджень, які можуть бути проведені в межах економічної експертизи [8]: планово-економічна; фінансова-аналітична; фінансово-кредитна; судово-бухгалтерська; податкова.

Але погодимось з іншими дослідниками, що перелік підвидів економічної експертизи може бути подовжено. Економічна експертиза – це невід'ємний елемент сучасної економічної безпеки національної економіки, який дозволяє протистояти економічній злочинності та застосовувати спеціальні заходи щодо нейтралізації або ліквідації зовнішніх загроз. Застосування економічної експертизи створює засади для використання механізмів профілак-

тичної діяльності, які можуть здійснюватися в спеціальних та неспеціальних формах.

Перед тим як перейти до розгляду складових економічної експертизи, вважаємо за необхідне більш детально розглянути дефініції досліджуваної категорії. Так, «експертиза» бере свій початок з латинського «expertus» та перекладається як досвідчений. В словнику іншомовних слів можна знайти наступне тлумачення – спеціалізоване дослідження, яке проводиться фахівцями вузької спеціалізації та в результаті якого надається детальний висновок.

Питання вивчення економічної експертизи в своїх роботах приділяли багато вчених, але досі проблеми здійснення цього експертного дослідження недостатньо висвітлені в практичному та науковому аспектах. Тому в наукових працях немає єдиного тлумачення сутності економічної експертизи, критеріїв класифікації досліджуваної категорії та її ролі в структурі системи економічної безпеки як функції попередження економічних злочинів.

В юридичній літературі, в експертній, судовій та слідчій практиці, а також в підзаконних нормативних актах всі проведенні експертизи називають судовими, але в Цивільному процесуальному кодексі України, Господарському процесуальному кодексі України та Кримінальному процесуальному кодексі України мова йде про експертизу. Економічна експертиза застосовується в тих випадках, коли для вирішення певних питань в процесі впровадження в справі необхідно застосовувати технічні, економічні, наукові та інші знання [9].

В умовах мінливої політичної та соціально-економічної ситуації в країні необхідно створювати умови для посилення контролю за економічними процесами. Особливу увагу на наш погляд заслуговують створення механізмів, які дозволять попередити економічні злочини та правопорушення. Саме через це держава має зосередити свої зусилля на створенні та забезпеченні функціонування інституту економічної експертизи як системи, яка здійснює моніторинг та контроль економічної діяльності.

Економічна експертиза в межах економічної безпеки застосовується при дослідженні господарської діяльності підприємств як елементів національної економіки. Економічна експертиза дозволяє дослідити процеси формування фінансових та бухгалтерських показників за проведеними операціями в минулому та поточному періодах, а також коректність їх відображення в облікових записках. Метою проведення економічної експертизи вважається виявлення таких явищ як крадіжки, допущення збитків, нестача та інші спотворення обліку.

Під час проведення економічної експертизи проводиться аналіз бухгалтерської, фінансово-економічної та виробничої діяльності господарських об'єктів, які зазнали збитки, втрати, крадіжки цінностей та мали епізоди привласнення товарно-матеріальних цінностей та інші факти спотворення облікових записів.

Варто зауважити, що економічну експертизу не можна відносити до криміналістичних, хоча вона проводиться під час розгляду справ правопорушень в сфері економіки. Економічна експертиза повинна застосовуватися при розслідуванні адміністративних, податкових та митних розслідувань злочинів, а також під час проведення цивільно-правових спорів [7].

Економічну експертизу варто розглядати як інструмент, який дозволяє запобігати виникненню економічних порушень, але деякі вчені вважають, що економічна експертиза – це механізм, який допомагає виявити докази здійснення економічного злочину. Економічна експертиза визначає коректність відображення фактів

фінансової, бухгалтерської, господарської діяльності суб'єкта господарювання в документах звітності та бухгалтерського обліку.

Насамперед економічна експертиза створює можливість виявлення причинно-наслідкових зв'язків не лише в поточному та минулому обліковому періоді, а й в майбутніх подіях при наявності критичних чинників, які можуть слугувати своєрідним індикатором виникнення правопорушення. Економічна експертиза – це інструмент, який дозволяє оцінити нейтрально та безумовно ситуацію, особливо в тих випадках, коли існують перешкоди, які створюють перепони при проведенні обліку та формулюють засади для спотворення проведення об'єктивного дослідження.

В наукових джерелах термін «експертиза» розглядається як вузькоспеціалізоване поняття, яке вживається в окремих галузях: медицині, будівництві, судовій практиці, лісовому та сільському господарстві, харчовій промисловості, мистецтві, дослідженнях ґрунту, біологічних експериментах тощо.

Варто зауважити, що зазначення поняття «експертизи» в відповідних наказах, нормативних актах та законах має більш загальний характер і таким чином може застосовуватися в будь-якій сфері. Але в той же час загальний характер поняття не надає можливості детального розгляду сутності категорії «економічна експертиза» в межах питань забезпечення економічної безпеки. Тому необхідно брати до уваги не лише спільні риси, які притаманні поняттю «експертиза», а й досліджувати специфічні відмінності, які дозволять більш ретельно проводити саму експертизу в будь-якій сфері.

1. Проводити експертизу може лише фахівець в конкретній сфері. Тобто це має бути експерт в своїй справі. Він повинен мати не лише досвід, кваліфікацію, а також глибокі знання в певній галузі, які мають бути підтверджені сертифікатами, дипломами та свідоцтвами. Проводити економічну експертизу можуть лише фахівці, які застосовують в ході проведення своєї роботи новітні наукові методи дослідження та володіють професійними знаннями [1].

2. Для проведення експертизи необхідна наявність замовника. Це має бути особа, яка зацікавлена в отриманні результатів.

3. Результати експертизи повинні бути зрозумілі не лише експерту, який її проводить, а також замовнику та іншим особам, які можуть мати доступ до експертних висновків.

4. Процес проведення експертизи базується на тих даних, які має в своєму розпорядженні експерт, якщо він вважає, що цього обсягу недостатньо, в такому випадку робиться запит на пошук додаткової інформації.

5. Експертиза вважається завершеною після видачі експертом висновку, в якому надається інформація щодо проходження дослідження та результатів, які були отримані [1].

6. Якщо в ході проведення експертизи з'ясовується, що під час дослідження немає можливості скористатися нормативними документами через їх відсутність, експертизу може замінити проведення експертної оцінки [1].

7. Висновки, які надає експерт, мають бути об'єктивні, змістовні, обґрунтовані та повні. Адже саме на їх основі приймаються подальші рішення.

Багато дослідників в своїх працях розглядають економічну експертизу з урахуванням таких інструментів як аудиторська перевірка та ревізія. Тобто вони вважають, що ці категорії тотожні. Але окремі вчені відносять економічну експертизу до категорії з більш широким тлу-

маченням. Вважаємо, що це сфера, яка містить в собі всі види економічної діяльності. Економічна експертиза – це вид судових експертиз, які проводяться з метою вивчення, дослідження, аналізу, оцінки та перевірки діяльності фінансово-економічного, податкового, бухгалтерського характеру господарського об'єкту.

Економічна експертиза відрізняється від інших видів контролю за такими характеристиками як мета, завдання, замовники та користувачі результатів проведеного дослідження, тобто, об'єктом, предметом дослідження. Варто більш детально розглянути ці складові та виявити відмінності економічної експертизи від аудиторської перевірки та ревізії [10].

Метою економічної експертизи є вивчення, дослідження, аналізу, оцінки та перевірки діяльності кредитної, фінансово-економічної, податкової, бухгалтерської інформації. Мета аудиторської перевірки – перевірка показників фінансової звітності та даних бухгалтерського обліку. Метою ревізії є державний контроль за коштами та матеріальними цінностями, які були витрачені, станом, збереженням, а також коректністю ведення бухгалтерського обліку.

Завданням економічної експертизи можна вважати [4]:

- встановлення відповідності в документах проведених операцій;
- встановлення відповідності в представленій інформації нестачі або надлишків грошових коштів або матеріальних цінностей;
- встановлення періоду і місця утворення нестачі або надлишків грошових коштів або матеріальних цінностей;
- встановлення відповідності даних нормам чинного законодавства;
- встановлення відповідності в записках відображень в облікових документах цінних паперів, грошових коштів та матеріальних цінностей;
- встановлення документальної відповідності показників фінансового стану;
- встановлення документального підтвердження коректності розрахунків з дебіторами та кредиторами.

В той час завданням аудиторської перевірки є встановлення законності виникнення кредиторської та дебіторської заборгованості досліджуваного об'єкту та правильність відображення цих розрахунків в облікових записках, а також дотримання законодавства за розрахунками та умов кредитного договору тощо [10].

Завданням ревізії є перевірка достовірності даних звітності та бухгалтерського обліку норм чинному законодавству та розроблення пропозицій щодо усунення виявлених недоліків та порушень з метою їх подальшого запобігання в майбутньому.

Замовниками та користувачами економічної експертизи можуть бути стейкхолдери, юридичні та фізичні особи, акціонери, бюджетні установи, банки, кредитні організації, страхові компанії, тобто будь-яка зацікавлена третя сторона.

Замовниками та користувачами аудиторської перевірки виступають власники, акціонери та засновники компанії. В той час як замовниками та користувачами ревізії є – державні органи управління [10].

Тому підводячи підсумок зауважимо, що економічна експертиза проводиться з метою вирішення будь-яких питань економічного характеру або в межах виникнення факту правопорушення. Аудит завжди направлений на захист інтересів власників або засновників та проводиться за ініціативи самого суб'єкту господарювання, крім випадків, які передбачають обов'язкове проведення аудиторської перевірки згідно із законодавством України.

В той час як ревізія проводиться завжди на підставі наказів державних органів управління.

Вітчизняні та зарубіжні науковці в своїх дослідженнях розглядають сутність поняття «економічна експертиза», але, незважаючи на значний доробок цих вчених в їх працях немає компромісу щодо єдиного тлумачення досліджуваної категорії. Саме тому вважаємо за необхідне навести найбільш поширені визначення.

Дослідниця Волкова І. розглядає поняття «економічна експертиза» як дослідження фінансової, податкової, господарської та економічної діяльності компанії, яке проводиться експертом згідно норм чинного законодавства з метою видачі висновку щодо подальшого вирішення питань [5].

На нашу думку це визначення має бути доповнене вимогами щодо самого експерта. Адже може виникнути хибне уявлення, що майже кожен випускник спеціальностей економічного профілю, який до того ж обізнаний в галузі права, може вважатися експертом та проводити економічну експертизу. Але це не так, тому що на практиці експерт повинен мати спеціальний сертифікат або інший документ, який засвідчує не лише наявність спеціальних знань в сфері економіки, а й володіння необхідними знаннями для проведення експертизи та надання висновку з рекомендаціями після проведення дослідження.

Дослідниця Білуха М. тлумачить термін «економічна експертиза» як процес наукового дослідження об'єктів та суб'єктів господарювання, які вступають в правові та економічні відносини. На нашу думку дане поняття трактується дуже вузько та не надається інформація щодо сутності відносин, які виникають в результаті проведення економічної експертизи, не пояснюється мета, а також задачі, які необхідно досягти під час проходження дослідження [8].

Вчений Бандурка А. розглядає економічну експертизу як синтез економіки та права, який дозволяє застосовувати спеціальні економічні знання згідно норм чинного законодавства для виявлення правопорушень. Погоджуємося з цим автором щодо трактування досліджуваної категорії, адже воно майже повністю розкриває його сутність, визначає мету, завдання та результати проведення експертизи [7].

Бутинець Ф. вважає, що економічна експертиза – це особлива процесуальна дія, основна мета якої – дослідження експертом, який має спеціальні знання в досліджуваній сфері даних суб'єкта господарювання на вимогу третьої зацікавленої особи для встановлення правопорушення або фактичних обставин справи й надання в результаті висновку. На нашу думку це визначення категорії «економічна експертиза» можна вважати найбільш вірним через повне та точне розкриття його сутності [9].

Голубева А. вважає, що економічна експертиза – це особлива процесуальна форма використання експертних знань з різних сфер економічної науки – фінансів, бухгалтерського обліку, статистики, економіки, оподаткування, тощо з метою отримання доказів щодо документальної обґрунтованості представлених облікових записів або виявлення факту правопорушення. На нашу думку це визначення частково розкриває сутність економічної експертизи, адже не зовсім зрозуміло на якій підставі повинна бути проведена експертиза та хто буде виступати замовниками. Тому вважаємо, що це визначення не досить повне, точне та потребує уточнення [7].

На думку дослідника Єрмоленка В. економічна експертиза – це аналіз фінансової та господарської діяльності підприємства, який здійснюється в межах чинного законодавства компетентною особою, яка має документальне

підтвердження на право виконувати подібний контроль та повинна надати висновок щодо розгляду питань, які були поставлені зацікавленими третіми особами [9].

Дослідник Костров А. розглядає економічну експертизу як спеціальну комплексну дисципліну, в якій теоретичні та практичні знання з галузі економічної науки розглядаються в площині права. В результаті проведення експертизи мають бути проведені аналіз інформації економічного характеру та висунення висновків щодо подальшого вирішення питань, які стояли перед експертом перед початком проведення експертизи. Це визначення, на нашу думку, відображає сутність економічної експертизи, хоча потребує деякого уточнення, зокрема, в частині представлення мети та завдань економічної експертизи [3].

Вчений Колісник О. тлумачить економічну експертизу як процесуальну дію, яка виявляється в проведенні дослідження експертом за допомогою вивчення, аналізу звітності та документів бухгалтерського, податкового та фінансово-економічного характеру з метою надання висновку стосовно кола питань, які були поставлені перед початком роботи [2].

Дослідниця Перевозова І. в своїх наукових працях висуває думку про те, що економічну експертизу необхідно використовувати в тих ситуаціях, коли необхідно обґрунтування документальної достовірності облікових записів та іншої документації для подальшого прийняття рішень на підприємствах [6].

Вчена доводить, що економічна експертиза – це один із механізмів, які дозволяють провести фінансовий контроль за господарською діяльністю досліджуваного об'єкта. Дослідниця розглядає застосування економічної експертизи при необхідності виявлення найбільш оптимального напрямку покращення певної сфери економічної діяльності суб'єкта господарювання.

Також вчена вважає, що існує інший варіант, коли застосування економічної експертизи необхідно – перевірка документальної коректності представлених документів, облікової звітності тощо. В цьому варіанті дослідниця тлумачить досліджувану категорію як одну із головних форм реалізації контролю діяльності суб'єкта господарювання. В цьому випадку економічна експертиза може застосовуватися поряд із іншими видами контролю, такими як аудит, ревізія, податкова перевірка та інспектування [6], оскільки може виступити інструментом доказування іншої сторони.

Дослідник Харабет К. твердить, що економічна експертиза – це експертна оцінка, яка надається в сфері бухгалтерського обліку та господарської діяльності компанії з метою виявлення правопорушень на підставі заяв зацікавлених осіб та надання висновків з досліджених питань. Таку ж думку мають вчені – дослідники Толкаченко А. та Амаглобелі Н. Погоджуємося з даним твердженням, воно майже повно розкриває сутність досліджуваної категорії [7].

Проводячи аналіз вищенаведених джерел та визначень дослідників можемо прийти до такого висновку – майже всі трактування сутності категорії «економічна експертиза» мають спільні риси та характеристики, але також варто відмітити деякі відмінності. Таким чином, через відсутність єдиного наукового визначення «економічної експертизи» вважаємо за необхідне надати власне авторське визначення на основі інтерпретації цієї категорії в наукових джерелах.

Економічна експертиза – це дослідження звітності та документів суб'єкта господарської діяльності, яке проводиться експертом, кваліфікація якого підтверджена відповідним сертифікатом на підставі звернення зацікавлених осіб з подальшим наданням висновків з метою виявлення

фактів правопорушення або документального обґрунтування проведених операцій.

Висновки. В ході дослідження проаналізовано дефініції категорії «економічна експертиза», розглянуто існуючі підходи до його визначення. Подано власне бачення сутності економічної експертизи як дослідження звітності та документів суб'єкта господарської діяльності, яке проводиться експертом, кваліфікація якого підтверджена відповідним сертифікатом, на підставі звернення

зацікавлених осіб з подальшим наданням висновків з метою виявлення фактів правопорушення або документального обґрунтування проведених операцій. Зазначено основні види експертних досліджень, які можуть бути проведені в межах економічної експертизи. Розглянуто специфічні відмінності економічної експертизи від інших видів контролю. Визначено завдання економічної експертизи та відмінності економічної експертизи від аудиторської перевірки та ревізії.

Список використаних джерел:

1. Дерій В.А., Дема Д.І. Економічна експертиза діяльності підприємств / В.А. Дерій // Економіка та суспільство. Електронне наукове фахове видання. – 2017. – № 11. – С. 508-514.
2. Колісник О.П. Теоретичні основи судово-бухгалтерської експертизи // Фінанси, облік і аудит. – 2009. – № 14. – С. 256-263.
3. Костров А.И. Судебная бухгалтерия: учебно-методический комплекс / А.И. Костров. – Мн.: Изд-во МИУ, 2007. – 240 с.
4. Литвин З.Б. Сутність та особливості послуг з економічної експертизи / Міжнародної науково-практичної конференції на тему «Реалізація політики модернізації економіки в умовах державно-приватного партнерства», м. Запоріжжя – 2017. – С. 153-156.
5. Олійник Л.Г. Судово-бухгалтерська експертиза: сучасний стан та перспектива розвитку / Л.Г. Олійник // Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки». – 2014. – № 5. – С. 233-237.
6. Перевозова І.В. Економічна експертиза як специфічна галузь знань / І.В. Перевозова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 3 (8). – С. 97 – 105.
7. Пашинська І.І. Концептуальні основи судово-економічної експертизи / І.І. Пашинська // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2013. – № 1. – С. 296-298.
8. Понікаров В. Д. Судово-економічна експертиза / В.Д. Понікаров. – Харків : Еспада, 2008. – 272 с.
9. Романів С.Р. Економічна експертиза: її сутність і роль у сфері контролю / С.Р. Романів, І.Д. Голяш // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Наукові економічні дослідження : теорії та пропозиції». – Запоріжжя, 2016. – С. 76-78.
10. Світлоока В.Ф. Місце і роль економічної експертизи в сфері державного контролю економічної діяльності / В.Ф. Світлоока // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2011. – № 12.

СУТЬ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ В КОНТЕКСТЕ ВОПРОСАМ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

Аннотация. В статье проанализированы дефиниции категории «экономическая экспертиза», рассмотрены существующие подходы к определению их содержания. Подано свое видение сущности экономической экспертизы как исследование отчетности и документов субъекта хозяйственной деятельности, которое проводится экспертом, квалификация которого подтверждена соответствующим сертификатом, на основании обращения заинтересованных лиц с последующим предоставлением заключений с целью выявления фактов правонарушения или документального обоснования проводимых операций. Указаны основные виды экспертных исследований, которые могут быть проведены в рамках экономической экспертизы. Рассмотрены специфические отличия экономической экспертизы от других видов контроля. Подтверждено, экономическая экспертиза отличается от других видов контроля по таким характеристикам как цель, задачи, заказчики и пользователи результатов проведенного исследования, то есть, объектом, предметом исследования. Определены задачи экономической экспертизы и различия экономической экспертизы от аудиторской проверки и ревизии.

Ключевые слова: экономическая экспертиза, экономическая безопасность, национальная экономика, экспертные исследования, эксперт, финансово-хозяйственные операции.

ESSENCE OF ECONOMIC EXPERTISE IN THE CONTEXT OF THE ISSUES OF PROVIDING ECONOMIC SECURITY OF NATIONAL ECONOMY

Summary. The article analyzes the definitions of the category "economic expertise", examines existing approaches to determining their content. The own view of the essence of economic expertise as a study of the reporting and documents of the subject of economic activity, which is carried out by an expert, whose qualification is confirmed by the relevant certificate, based on the appeal of interested persons with the subsequent submission of findings with the purpose of revealing the facts of the offense or documentary justification of the performed transactions. The main types of expert studies that can be conducted within the framework of economic expertise are outlined. Specific differences of economic expertise from other types of control are considered. It is confirmed that economic expertise differs from other types of control over such characteristics as the purpose, tasks, customers, and users of the results of the research, that is, the object, the subject of the research. The tasks of economic expertise and the differences between economic expertise and audit and audit have been identified.

Key words: economic expertise, economic security, national economy, expert studies, expert, financial and economic operations.